

VÄHÄSILLAN ALUEEN RANTA-ASEMAKAAVA LEPAKKOKARTOITUS 25.2.2022

MUISTIO KARTOITUSKÄYNNISTÄ

1. Yleistä lepakoista

Suomessa on tavattu yhteensä 13 lepakkolajia. Näistä kuuden on havaittu lisääntyvän maassamme. Yleisin ja laajimmalle levinnyt on pohjanlepakko (*Eptesicus nilssonii*), jota tavataan Lappia myöten. Sen lisäksi yleisesti esiintyviä lajeja ovat viiksisiippa (*Myotis mystacinus*), isoviiksisiippa (*M. brandtii*) ja vesisiippa (*M. daubentonii*) sekä korvayökkö (*Plecotus auritus*). Muut Suomessa tavatuista lajeista esiintyvät harvinaisempina lähinnä etelärannikon tuntumassa. Puutteellisen seurannan vuoksi kaikkien lajien esiintymisalueita ei kuitenkaan toistaiseksi tunneta tarkkaan.

Suomessa esiintyvät lepakot ovat kaikki hyönteissyöjiä. Ne saalistavat öisin ja lepäävät päivän suojaisissa paikoissa. Päiväpiiloiksi sopivat esimerkiksi puunkolot ja rakennukset, jotka sijaitsevat lähellä ruokailualueita. Runsaimmin lepakoita esiintyy maan eteläosan kulttuuriympäristöissä. Laajoilla metsäalueilla ne ovat harvinaisempia, etenkin kun sopivien kolopuiden määrä on metsätalouden vuoksi vähentynyt.

Talven lepakot viettävät horroksessa. Ne siirtyvät syksyllä talvehtimispaikkoihin, jollaisiksi käyvät mm. kallioluolat ja rakennukset. Osa lepakoista voi muuttaa syksyllä pidempiäkin matkoja etelään talvehtimaan. Muuttokäyttäytyminen vaihtelee lajista ja elinalueesta riippuen, ja siitä tiedetään toistaiseksi varsin vähän. Lepakot voidaan jakaa lyhyen, keskipitkän ja pitkän matkan muuttajiin. Suomessa esiintyviä pitkän matkan muuttajia ovat isolepakko (*Nyctalus noctula*), kimolepakko (*Vespertilio murinus*), vaivaislepakko (*Pipistrellus pipistrellus*), pikkulepakko (*Pipistrellus nathusii*) sekä kääpiölepakko (*Pipistrellus pygmaeus*). Suomessa talvehtivia lyhyen- ja keskimatkan muuttajia ovat pohjanlepakko (*Eptesicus nilssonii*), korvayökkö (*Plecotus auritus*) ja siippalajit (*Myotis* spp.). Näillä lajeilla on mahdollisesti myös syksyistä vaellusliikehdintää, mutta sen mittakaavasta ei ole tietoa. Lepakot suunnistavat pääsääntöisesti näköaistinsa avulla, joten on arveltu niiden seuraavan muuttomatallaan helposti havaittavia maa-merkkejä kuten mm. rannikkoa, jokia ja harjuja. Tätä oletusta tukee muualla tehdyt tutkimukset (Rydell ym. 2010).

1.1 LEPAKOIDEN SUOJELU

Kaikki Suomen lepakkolajit kuuluvat EU:n luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainittuihin lajeihin. Tämä tarkoittaa, että niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kiellettyä (luonnonsuojelulaki 49 §). Kaikki lepakkolajit on myös rauhoitettu luonnonsuojelulain 38 §:n nojalla. Tämän lisäksi Suomi on allekirjoittanut lepakoiden suojelua koskevan kansainvälisen EUROBATS-sopimuksen, joka velvoittaa mm. lepakoiden talvehtimispaikkojen, päiväpiilojen ja tärkeiden ruokailualueiden säilyttämiseen. Lepakoiden suurin uhkatekijä on sopivien elinympäristöjen vähentyminen. Maatalousympäristöjen yksipuolistuminen ja lisääntynyt kemikaalien käyttö vähentävät saatavilla olevaa ravintoa; tiiviimpi rakentaminen ja metsätalous puolestaan päiväpiilopaikkoja. Viimeisimmässä Suomen lajien uhanalaisuusarvioinnissa ripsisiippa (*M. nattereri*) on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN) ja pikkulepakko (*Pipistrellus nathusii*) vaarantuneeksi (VU). Näistä ripsisiippa on myös määrätty luonnonsuojeluasetuksessa erityistä suojelua vaativaksi lajiksi.

2. Tarkistettut kohteet

2.1 Päärakennus – Vähäsilta

Päärakennus, yläkerroksessa sivuilla tuulettuvat vinttitilat. Vinteiltä eläimillä pääsy kattorakenteen ilma-tilaan (10-15 cm korkea). Katto uusittu pari vuotta sitten.

- Kummallakaan vintillä ei ollut merkkejä lepakoista. Paljon hiiren sekä lintujenkin jätöksiä.

Rakennuksen yläpohjaan ei päässyt sisäkautta, ainoastaan katon huoltoluukusta.

=> paikka jäi tarkistamatta.

Rakennuksessa on rossipohja, jonka toiselle puolelle pääsy.

- Hiiren jätöksiä - ei viitteitä lepakoista.

Rossipohja ei vaikuta soveltuvalta ympäristöltä lepakoille, vaikka siinä on kivenkoloja (muuri), jonne lepakot voisivat mennä horrostamaan.

2.2 Varasto

Varasto: kolmen tilan varasto ja puuvarasto.

Keskimmäisten tilojen yläpohja avonainen ja kolmanteen tilaan myös näköyhteys.

- Kolmannen yläpohjan lattialla hiiren jätöksiä. Ei viitteitä lepakoista.
- Ei lepakoille soveltuva ympäristö, koska on liian avoin.
- Puuvarasto liian rauhaton ja avoin lepakoille.

2.3 Torppa 33

Torppa 33

- Ei pääsyä yläpohjaan tai reunoille oleville vintteille.
- Vanha osa on 2 -kerroksinen ja "uusi" 1 -kerroksinen. Rakennus rossipohjainen. Kuten päärakennus, muurikivien väliin lepakoita voisi päästä horrostaa, mutta tämä on hyvin epätodennäköistä.

2.4 Jussinniemi

Jussinniemi, rakennuksessa tuulettuvat vinttitilat.

- Vinttitiloissa hiiren papanoita - ei viitteitä lepakoista.
- Rakennuksen yläpohjaan on näköyhteys yläkerran luukusta. Yläpohjassa piipun ympärillä havaittiin paljon lepakon jätöksiä. Jätöksiä jokaisella sivulla piippua ja niitä tippui myös luukusta sisälle. Lepakoista ei havaintoa.
- Lepakot pääsevät yläpohjaan ainakin rannan puoleiselta vintin kautta. Myös yläpohjan molemmissa päissä on reiät, joista pääsy yläpohjaan on mahdollista.

2.5 Sauna

Sauna: ei yläpohjaan näköyhteyttä.

Räystään laudoituksista olisi mahdollista päästä yläpohjaan. Rakennuksessa mahdollisesti rossipohja, joka talviolosuhteissa oli lumen alla (= > ei näköyhteyttä tai tietoa, onko tilaan pääsyä).

3. Yhteenveto kartoituksesta

Jussinniemen rakennuksessa havaittiin lepakon jätöksiä yläpohjassa piipun ympärillä.

Torppa 33:n yläpohjaa ei päästy tarkistamaan.

Päärakennuksessa ei ollut pääsyä yläpohjaan, mutta reunalla olevat vinttitilat saatiin tarkistettua sekä kattorakenteen ilmatilaan (10-15 cm korkea) näki jonkin matkaa. Näissä ei todettu havaintoja lepakoista.

Varaston ja saunan rakennukset eivät todennäköisesti ole soveltuvia paikkoja lepakoille.

4. Suositukset

Kartoituksen perusteella Jussinniemen rakennus tulkitaan lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikaksi ja on siten luonnonsuojelulla suojeltu. Luonnonsuojelulain 49 §:n mukaisesti lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Näin ollen Jussinniemen rakennukseen kohdistuvissa muutoksissa on varmistettava, että ne eivät aiheuta lisääntymis- ja levähdyspaikkaan sellaisia haitallisia vaikutuksia, että ne vaarantaisivat lepakoiden esiintymisen yläpohjassa.

Liite 1: Valokuvat

LIITE 1. VALOKUVAT



Kuva 1. Lepakon jätöksiä Jussinniemen yläpohjan tilassa.



Kuva 2. Lepakon jätöksiä myös piipun ulkopinnalla (vasen kuva). Mahdollinen lepakoiden reitti Jussinniemen yläpohjaan katonharjan ja ulkoseinän välistä (oikea kuva).